

Informationsunderlag till media 2015-10-08

Älgen har under många år varit Värmlands mest betydelsefulla jaktbara vilt. Älgjakten har långa traditioner och vi har historiskt sett haft en älgstam som varit vida känd. Den fina älgstam vi haft håller idag helt på att raseras och är bara en spillra av vad den en gång var. Jägareförbundet Värmland ser mycket allvarligt på den rådande situationen och anser att det måste tas större försiktighet i avskjutningen och man måste bromsa tilldelningen ordentligt för att vända trenden. I annat fall kommer vi inte kunna upprätthålla en jaktbar älgstam i framtiden. En förutsättning för detta är också att vi får fortsätta att förvalta vargstammen och på detta sätt minska de höga koncentrationer av vargrevir som finns i Värmland

Inventeringar av älgstammen

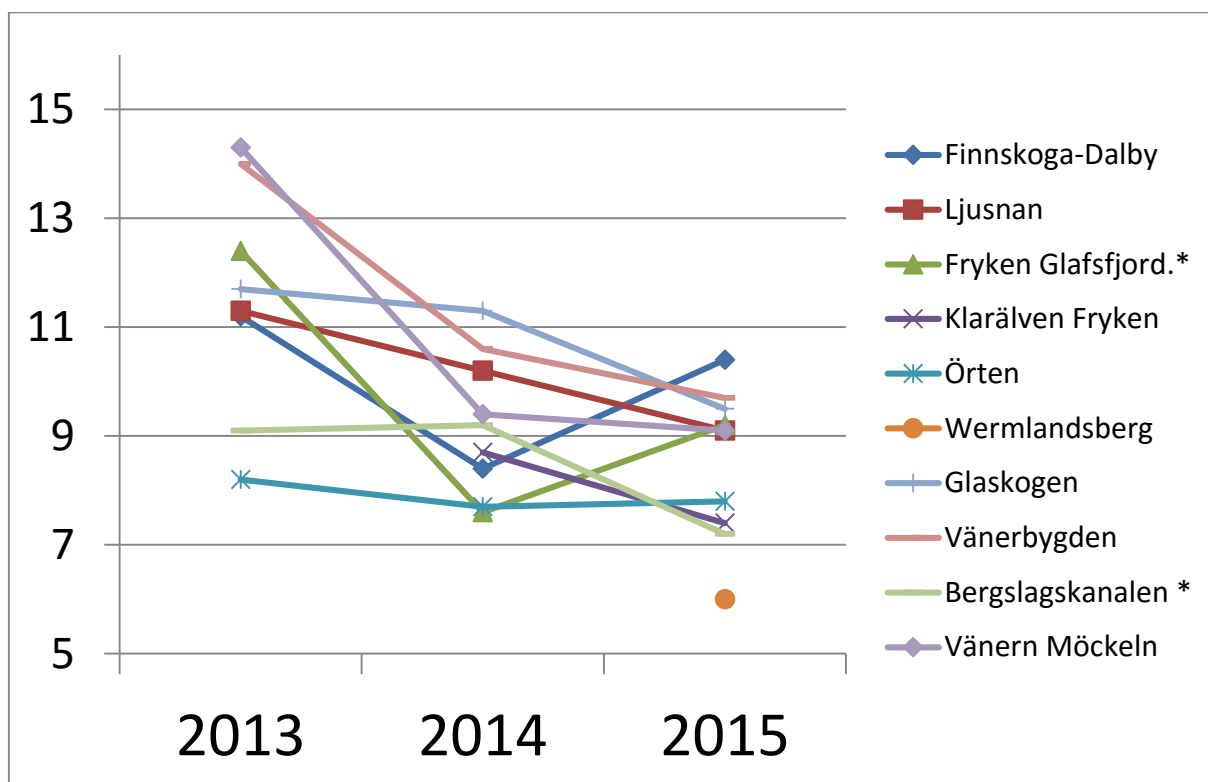
Spillningsinventering för att uppskatta älgstammens täthet är ett billigt och säkert sätt att få en bild av älgstammens numerär. Denna inventeringsmetod utförs idag årligen på ideell basis av ett stort antal jägare runt om i Värmland. Inventeringen går förenklat ut på att man räknar spillningshögar i enligt förutbestämda rutor i skog och mark. Denna inventering genomförs över hela länet och kan genom en matematisk formel kan man räkna om antalet spillningshögar till antal älgar per område på ett trovärdigt sätt.

I dagsläget är det endast ett förvaltningsområde i Värmland som har fler än 10 älgar/1000 hektar. Med predation från den täta vargstammen gör detta att uttaget ur älgstammen genom jakt blir minimal.

Tabell 1. Redovisning av spillningsinventeringen 2015 för samtliga 10 älgförvaltningsområden.

ÄFO	Antal trakter	Antal provytor	Antal högar	Resultat Älg/1000	SE +/-	Konf.int. 95 %
Finnskoga-Dalby	88	3258	1364	10,4	1,2	8,0 – 12,8
Ljusnan	146	5312	1728	9,1	0,7	7,8 – 10,5
Fryken Glafsford.*	35	1197	408	9,2 *	1,2	6,8 – 11,6
Klarälven Fryken	131	4360	1172	7,4	0,6	6,3 – 8,6
Örten	174	6050	1648	7,8	0,5	6,8 – 8,8
Wermlandsberg	117	4072	936	6	0,5	5,1 - 6,9
Glaskogen	771	25915	8473	9,5	0,3	9,0 – 10,1
Vänernbygden	251	7667	2506	9,7	0,5	8,7 – 10,6
Bergslagskanalen *	62	2314	512	7,2 *	0,7	5,8 – 8,6
Vänern Möckeln	117	3531	943	9,1	0,7	7,7 – 10,5

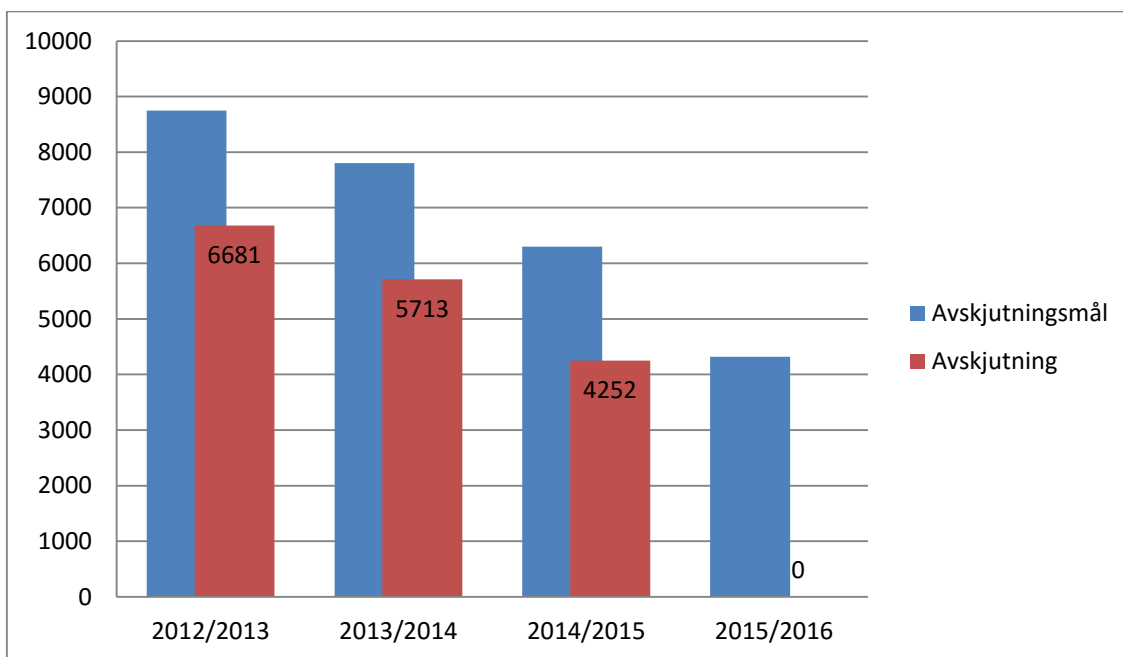
*Endast ett fåtal ÄSO inom området är inventerade 2015.

Figur 1. Spillningsinventeringsresultat 2013-2015 för samtliga 10 älgförvaltningsområden. Diagrammet talar egentligen för själv där man ser tydliga minskningar av älgstammen över hela Värmland.

Avskjutningsmål & avskjutning senaste åren

Vi har under de senaste åren varje år minskat avskjutningsmålen för älg i Värmland. Trots detta ligger vi hela tiden efter och uppfyller inte vår målsättning. Man kan förklara detta med att vi hela tiden uppmärksammar nedgången för sent. De kvoter vi har för ett år borde man haft redan ett par år tidigare. Till denna säsong har man minskat målet med 2000 älgar. Detta innebär en halvering med målen för fyra år sedan. Trots detta har vi som mål att skjuta fler älgar än vad vi lyckades med förra året. Detta trots att stammen minskat ytterligare.

Figur 2. Blå staplar visar avskjutningsmål i Värmland per år (exakta siffror i tabell nedan). Röda staplar visar faktiskt avskjutning per säsong. Bilden blir tydlig vilken dramatisk minskning som skett. Tilldelningen har halverats på fyra år. Trots detta klarar vi inte av att nå målen.

År	Avskjutningsmål	Avskjutning	Fyllnadsgrad
2012/2013	8746	6681	76 %
2013/2014	7805	5713	73 %
2014/2015	6302	4252	67,40%
2015/2016	4320	?	?

Klövviltsgruppens översiktliga beräkning av möjligt uttag ur älgstammen och framtida utveckling

Spillningsinventeringen 2015 ger ett medeltal i Värmland på 8,6 älgar/1000 ha.

Med en 40 procentig reproduktion producerar denna medelälgstam 5800 älgar

23,5 länsegna vargrevir tar ca 3000 älgar

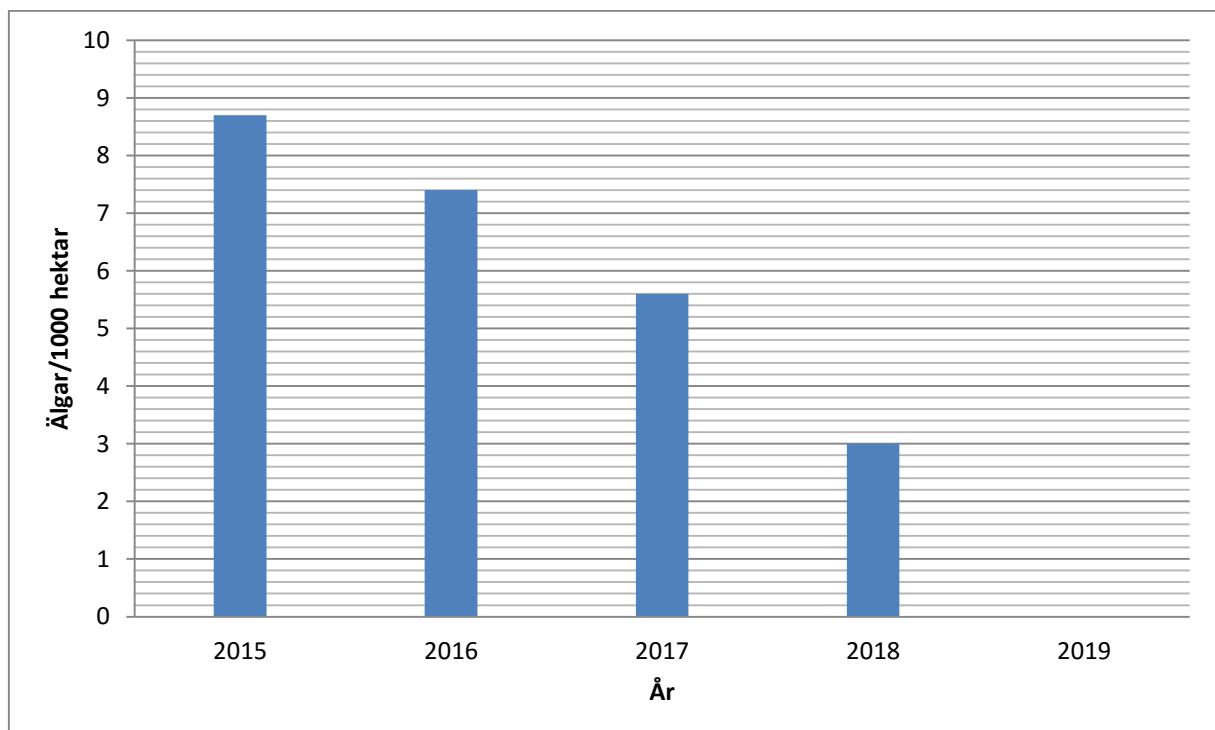
5800 (producerade älgar) – 3000 (vargkonsumerade älgar) = 2800 älgar.

Här skall man dock komma ihåg att de flesta områden vill **ÖKA** sin stam. För detta krävs ett uttag mindre än tillväxten, d.v.s. färre än 2800 älgar.

Enligt klövviltsgruppen ligger samtliga förvaltningsområden på en nivå som riskerar att göra uttaget större än produktionen om alla övriga dödsorsaker räknas med.

Totala avskjutningen i Värmland borde ligga på under 1,63 älgar/1000 ha. I nuvarande planer ligger den utslaget över Värmland på 2,6 älgar/1000 ha, alltså 60 % för högt.

Om vi räknar på den planerade avskjutningen på 2,6 älgar/1000 hektar och en övrig avgång (rovdjurspredation, trafikdödade och naturlig dödlighet) på 2,18 älgar/1000 ha och år så kommer den Värmländska älgstammen vara utrotad 2019.

Figur 3. Älgstammens utveckling kommande år om vi fortsätter med planerad avskjutning för säsongen 2015/2016. Detta är under förutsättning att vargpredationen är på nuvarande nivå.

Varg

Inom ett vargrevir tar vargarna årligen ca 120 älgar. Predationen är främst riktad mot kalv som står för ca 80 % av de slagna älgarna.

Värmland berördes vid senaste inventeringen av 27 vargrevir. Av dessa är 23,5 länsegna. Detta innebär en total predation på ca 3000 älgar i länet.

Senast inventerade vargstam i Värmland konsumerar ca 275 000 kg älg/år vilket motsvarar ett köttvärde på nära 20 miljoner kronor.

Antalet vargobservationer under älgjaktens första 7 dagar har under åren 2012-2014 fördubblats.

Värmland håller ungefär halva Sveriges vargstam. Detta på en yta som motsvarar 4,3 % av landets areal.

För att kunna vända trenden med en vikande älgstam krävs det att förvaltningen av vargstammen fortsätter och att vi minskar koncentrationen av varg i Värmland.

Karta från Länsstyrelsens senaste varginventering finns på www.lst.se/varmland

Inför årets älgjakt har Jägareförbundet Värmland gått ut med följande rekommendationer till länets jägare:

- En liten älgstam kräver större noggrannhet avseende vilka djur som fälls. Ju mindre stam, desto känsligare är den för en felaktig avskjutning.
- Avskjutningen ska eftersträva en hög kalvandel. Är tillgången på kalv för låg för att genomföra denna avskjutningsstrategi ska inte vuxna djur fällas. På flera håll har rekommendationer gått med förordan att en kalv skall fällas innan en vuxen. En strategi vi förespråkar för att motverka för stort uttag.
- Tjurandelen i stammen är av stor betydelse och avskjutningen bör anpassas så den ligger över 35 % i älgobsen.
- För att kor skall bli betäckta under första brunstillfället krävs stora tjurar. Någon form av restriktioner i avskjutningen som gynnar större tjurar rekommenderas.
- Där hög predation förekommer kan kor i sin mest produktiva ålder gå ensamma redan vid älgjaksstart. Var mycket försiktig med stora hondjur och försök spara dessa. De är mycket viktiga för en älgstam av god kvalitet.

- Försök samarbeta över större område avseende avskjutningsstrategier. Ju större areal, ju större effekt. Att ett jaktlag ensamt använder en genomtänkt avskjutningsstrategi gör ingen stor skillnad. Ett större område som använder en gemensam genomtänkt avskjutningsstrategi kan göra underverk för älgstammens kvalitet.
- Älgjakt bör om möjligt inte ställas in, men måste i vissa fall vara hårt reglerad. I dessa fall rekommenderas att jakt endast genomförs på kalv. Att fortsätta bedriva jakt även i mindre skala upprätthåller traditioner och möjliggör inventeringar.
- Det är av yttersta vikt att vi jägare fortsätter med systematiska inventeringar även inom områden med få älgar. Det är verktyg som spillningsinventering och älgobs som gör det möjligt att följa utvecklingen av älgstammen.
- Jägarkåren skall sträva efter att rapportera alla rovdjursobservationer. Jägarnas observationer är mycket viktiga och av stor betydelse för en framtida hållbar förvaltning.

Viktig att ha i åtanke är att:

- En älgstam på låg nivå är mycket svår att höja inom ett område med hög predation.
- Avskjutning av vuxna älgar i ett område där det inte finns kalvar kommer ofelbart att leda till en minskad älgstam.
- Ett försiktigt uttag med resultatet av en ökande älgstam är lätt att justera kommande år. Ett för stort uttag med en minskning av stammen kan ta många år att reparera, framförallt i vargrevir.
- Vuxna djur utgör kapitalet, kalvar räntan. För stort uttag av kapitalet leder till minskad reproduktion kommande år.
- I ett område med hög vargpredation krävs en betydande höjning av vinterstammen för att kunna göra samma jaktliga uttag som i ett område utan predation.
- De älgar som finns kvar efter jakten är grunden för den framtida älgstammen.

Klövviltsgruppen består av:

Anders Olsson, Förste vice ordförande Jägareförbundet Värmland/ Karlstad-Hammarö jvk

Henrik Nyström, Kristinehamns jvk

Andrée Brask, Eda jvk

Tomas Fröman, Finnskoga-Dalby jvk

Johan Stedt, jaktvårdskonsulent